

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Haber-Yorum

Tayvan, Çin ve Trump Yönetimi!

Haber:

Tayvan Savunma Bakanlığı Pazartesi günü yaptığı açıklamada, Tayvan'ın ABD'den 38 adet gelişmiş Abrams muharebe tankı teslim aldığını ve aynı zamanda adanın olası herhangi bir Çin saldırısına karşı askeri yeteneklerini güçlendirdiğini duyurdu.

Yorum:

Birincisi: 1958 yılında Çin lideri Mao, Yüksek Devlet Konseyi'nin önünde şunları açıklamıştı: "Tayvan bize aittir ve içişleri meselesi olan bu konuda asla taviz vermeyeceğiz."

Üzerinde anlaşmaya varılan tek Çin'in anlamı, dünyada tek bir Çin'in olduğu, Tayvan'ın Çin'in ayrılmaz bir parçası olduğu, Çin Halk Hükümetinin tüm Çin'i temsil eden tek meşru hükümet olduğu ve tek Çin ideolojisinin yasal dayanağının sarsılmaz olduğudur. Nitekim 1943 yılında Çin, Amerikan ve İngiliz hükümetleri, Japonya'nın Tayvan ve Penghu Adaları da dahil olmak üzere Çin'den çaldığı tüm toprakları Çin'e iade etmesini öngören Kahire Bildirgesini yayınladılar ve 1945 yılında da Çin, Amerika ve İngiltere, daha sonra Sovyetler Birliği tarafından da tanınan Potsdam Bildirgesini imzaladılar. Zira bildiride, "Kahire Bildirgesinin şartlarının uygulanması gerektiği" vurgulanmıştı. Aynı yıl Japonya, Potsdam Bildirgesi'nde belirtilen yükümlülükleri sadakatle yerine getireceğine söz verdiği teslim belgesini imzaladı. Kahire Bildirgesi, Potsdam Bildirgesi ve bir dizi başka uluslararası belgeler Tayvan'ın Çin'e bağlı olduğu tarihsel gerçeğini teyit etmekte ve Çin'in Tayvan üzerindeki bölgesel egemenliği konusunda uluslararası bir anlaşmazlık olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

İkincisi: Tayvan meselesinde Amerika, stratejik belirsizlik olarak adlandırılan ve önemli bir caydırıcılık şekli olarak kabul edilen şeyi benimsemiştir; zira tek bir ülke olan Amerika, diğer iki ülkenin (Çin ve Tayvan) birbirlerine karşı savaşa girmesini engellemekte, ancak sahada Amerika, bağımsız bir devlet olması vasfıyla Tayvan ile işbirliği yapmaktadır; hatta ABD Başkanı Joe Biden'a Amerika Tayvan'ı askeri olarak savunacak mı şeklinde sorulduğunda o da "evet" cevabını vermiştir.

Üçüncüsü: Bloomberg Businessweek'e verdiği bir röportajda Trump, Tayvan'ın savunma karşılığında Amerika'ya ödeme yapması gerektiğini söylemiş ve Amerika'nın Tayvan'a yaptığı askeri harcamaları bir sigorta poliçesine benzetmişti. Ve (röportajda) şöyle ekledi: "Bu insanları çok iyi tanıyorum. Onlara çok saygı duyuyorum. Çip alanındaki işimizin %100'ünü aldılar. Tayvan'ın savunma karşılığında bize ödeme yapması gerektiğini düşünüyorum."

Ayrıca Tayvan'ın ABD'nin koruması karşılığında ödeme yapmasını talep etti ve sitenin haberine göre Trump, Tayvan'ı Amerika'dan yarı iletken teknolojisi çalmakla suçladı ve Tayvanlı yarı iletken üretim şirketlerini gümrük vergisi uygulamakla tehdit etti.

Trump'ın Tayvan hakkındaki konuşması, onu terk edeceği anlamına gelmemektedir; zira bu, herhangi bir ABD başkanının terk edemeyeceği bir politikadır; çünkü bu eski ve mevcut bir strateji olup Amerika için kırmızı bir çizgidir. Tayvan Başbakanı Cho Jung-tai Trump'ın açıklamalarına şu şekilde yanıt vermiştir: "Adanın savunulması ve Hint-Pasifik bölgesinde barış ve istikrarın korunması ABD ile ortak bir sorumluluktur."

Ancak çok ciddi bir mesele varlığını sürdürüyor ki o da: Tayvan'ın çip endüstrisi meselesi ve Amerika'nın Çin'in kontrolünden duyduğu korkudur. Bilindiği üzere Amerika, bir sorunun ortaya çıkmasını beklemez, aksine uzun vadeli ve bazen de kısa vadeli plan ve stratejiler geliştirerek sorunu ortaya çıkmadan önce çözmeye çalışır; bu nedenle çip endüstrisini teşvik etmeye başlamıştır. Nitekim 2 Ekim 2024 Çarşamba günü Biden, yarı iletken üretimle ilgili bazı projeleri, (1969) Ulusal Çevre Politikası Yasası (NEPA) uyarınca çevresel incelemelerden muaf tutan ve ulusal güvenlik ve tedarik zinciri nedenleriyle daha fazla üretimin yerli olmasını gerektiren "Amerika'da Çip 2023" yasasını imzaladı.

Bloomberg sitesi, ABD ve AB'nin başını çektiği süper güçlerin yeni nesil yarı iletkenlerin üretimi için yaklaşık 81 milyar Dolar ayırdığını ve Çin ile çip alanındaki üstünlüğü konusundaki küresel çatışmayı tırmadığını yayınlamıştır.

Bu nedenle ABD Tayvan ve teknoloji meselesini şu iki şekilde ele alıyor:

Birincisi: Şu anda Tayvan'dan Amerika'ya teknoloji transferi

İkincisi: Trump yönetiminin, Tayvan'ı koruma ve teknoloji hırsızlığı için ödeme yapmaya zorlaması.

Aynı şekilde bu da Tayvan'dan vazgeçeceği anlamına gelmemektedir; zira Çin'i çevreleme stratejisi teknoloji meselesinin çok ötesinde ve daha tehlikelidir ama teknoloji meselesi çok hassas olup beklemez ve hızla çözülmesi gerekmektedir.

ABD'nin en büyük bilgisayar bellek çipi üretici şirketi Micron Technology'a 6,1 milyar Dolar fon sağlanmıştır. Bu, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki gelişmiş çip üretim tesisi için değeri milyarlarca Dolara ulaşan en son hibe olup bu da Intel, Tayvan Yarı İletken İmalat Limited Şirketi ve Samsung Electronics de dahil olmak üzere şirketler için 33 milyar Dolara yaklaşan bir dizi taahhüdün doruk noktasıdır.

Bu da Amerika'nın bu politikayı çoktan başlattığı anlamına gelmektedir; zira Biden yönetimi, 2022 Çip ve Bilim Yasasını imzalayarak bu fon musluğunu açmaya başladı ve çip üreticilerine toplam 39 milyar dolar hibe, 75 milyar dolar ek kredi ve garantinin yanı sıra yüzde 25'e varan vergi indirimleri vaat etti.

Sonuç olarak: Kapitalizmin gerçeği çok iğrenç olup sahte ideallerden uzak bu ülkeler arasındaki ölümcül bir mücadeledir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Hasan Hamdan